

Ж. М. Перцева

Коган-Ясний Віктор Мойсейович

КОГАН-ЯСНИЙ Віктор Мойсейович (16(28). 07. 1889, Полтава – 20. 07. 1958, Харків) – лікар-терапевт. Доктор медицини (1924), професор (1930). Заслужений діяч науки УРСР (1941). Закін. Харків. університет (1913). Працював у терапевт. клініці *П. Шатилова* (1913–14). Під час 1-ї світової війни – військ. лікар. 1918–55 – у Харків. мед. інституті: 1930–32 – завідувач кафедри заг. терапії, 1932–38 – внутр. хвороб, 1938–53 – шпитал. терапії. Водночас 1919 брав активну участь у створенні Укр. органотерапевт. інституту (нині Інститут проблем ендокрин. патології НАМНУ, Харків), де від 1930 очолював клін.-експерим. сектор. 1921 організував у Харкові студент. лікарню й поліклініку, 1925 – перший в Україні дієт. диспансер, 1926 – ендокринол. клініку. 1927 став одним з організаторів курорту «Березів. мінерал. води», 1931 – Укр. інституту харчування. Вивчав хвороби, спричинені недостат. харчуванням, і порушення обміну при них; метаболізм, гомеостаз, їх порушення і регуляцію; цукр. діабет та артеріал. гіпертонію. 1923 К.-Я. вперше в СРСР отримав вітчизн. інсулін та започаткував його виробництво у Харкові. Запропонував класифікацію гіпертоній, використання якої дає можливість диференційовано підходити до лікування. Ред. ж. «Врачебное дело». Співред. відділу «Внутренние болезни» 2-го вид. «Большой медицинской энциклопедии» (Москва, 1956–61). Гол. терапевт МОЗ УРСР (1945–46). У лютому 1953 репрес. у зв'язку зі справою лікарів, у травні того ж року реабіліт.

Основні праці

Голод на Украине (демографический очерк пяти губерний) // Бюл. Укр. червоного хреста. 1922. № 1–2 (співавтор); Болезни голода // О голоде: Сб. Х., 1922; Некоторые данные об инсулине, его приготовление, физиологическое действие и применение. Х., 1923;

Заболевания придатка мозга. Х., 1933; Основы терапии та лікувальної профілактики. Т. 1–3. К., 1934 (співавтор); Вегетативная система. Х., 1939; Висцеральный сифилис. 2-е изд. К., 1939; Диабет. К.; Х., 1945; Сахарная болезнь. Москва, 1957.

Рекомендована література

1. Виктор Моисеевич Коган-Ясный // ВД. 1958. № 9;
2. Памяти Виктора Моисеевича Когана-Ясного // КМ. 1958. Т. 36, № 12;
3. Лесовой В. Н., Перцева Ж. Н. Судьба профессора Виктора Моисеевича Когана-Ясного – создателя отечественного инсулина // Мед. профессура СССР. Москва, 2010;
4. Вчені Харківського державного медичного університету (1805–2005). Б. м. р..

Бібліографічний опис:

Коган-Ясний Віктор Мойсейович / Ж. М. Перцева// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2013. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-7455>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).